

Integraal Veiligheidsplan

versie juni 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1 Algemeen	5
1.1. Uitgangspunten	5
1.2. Wettelijk kader	5
1.3. Preventiemedewerker	6
1.4. Inventarisatie en evaluatie van risico's	7
1.5. Communicatie	7
2 Fysieke veiligheid	8
Aandachtspunten Veiligheid en Gezondheid	8
2.1. Speeltoestellen	8
2.2. Brandveiligheid	8
2.3. BHV	9
2.4. Veiligheid schoolgebouw	9
2.5. Logboeken	9
2.6. Ongevallenregistratie	10
2.7. Melding van ongevallen bij de Inspectie SZW	10
3 Sociale veiligheid	11
3.1. Preventief beleid	11
3.2. Curatief beleid	12
3.3. Pesten	13
3.4. Privacy	13
3.5. Internetgebruik en sociale media	14
3.6. Medicijnverstrekking en medisch handelen	16
3.7. Klachtenregeling	18
3.8. Registratie en melding van incidenten	20
3.9. Meldcode huiselijk geweld in kindermishandeling	20

4	Regels, afspraken en protocollen op schoolniveau	22
5	Bijlagen	34
	Bijlage 1: format voor het ontwikkelen van een sociale kaart	34
	Bijlage 2: Gedragscodes	35
	Gedragscode 'voorkomen ongewenst seksueel gedrag'	35
	Gedragscode voorkomen pesten	36
	Gedragscode voorkomen discriminatie	37
	Bijlage 3: Protocol ernstige incidenten bij ongewenst gedrag en procedures registratie en melding	39
	Protocol in geval van ongewenst gedrag	39
	Opvangprocedure bij ernstige incidenten	40
	Procedure voor registratie en melding van incidenten	41
	Bijlage 4: Procedure klachten en misstanden	43
	Bijlage 5: Stappen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	44
	Bijlage 6: Incidentregistratieformulier voor intern gebruik	46
	Bijlage 7: Voorbeeld ongevallenregistratieformulier	1

Inleiding

Dit beleidsplan is van toepassing op alle scholen van "Stichting Ambion" en is vastgesteld door bestuur en GMR in .....

Het is een integraal beleidsplan voor fysieke en sociale veiligheid. Dit wil zeggen dat het beleidsplan zich richt op de fysieke veiligheid en gezondheid van leerlingen en personeel, alsmede alle vormen van agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten, die binnen of in de directe omgeving van de school kunnen voorkomen. Hieronder worden ook verstaan de in toenemende mate voorkomende digitale vormen van pesten en agressie (via e-mail, SMS en dergelijke).

Het veiligheidsbeleid is integraal onderdeel van het arbobeleid en het totale schoolbeleid. Het opstellen en uitvoeren van dit beleid gebeurt planmatig en is gebaseerd op de arbobeleidscyclus Willen, Weten, Wegen, Werken en Waken, zoals beschreven in het Arbobeleidsplan.

Dit beleidsplan bevat onder andere:

- een beschrijving van de organisatie rondom de fysieke veiligheid;
- een beschrijving van preventief en curatief beleid met betrekking tot de sociale veiligheid;
- formats en (voorbeeld)protocollen (deze zijn als bijlage bijgevoegd);
- links naar onderliggende documenten en wetsartikelen;
- klachtenprocedure.

Hoofdstuk 1 Algemeen

1.1. Uitgangspunten

Wij streven naar een leef- en leerklimaat op onze scholen waarin personeel en leerlingen zich veilig voelen. Bestuur en scholen werken samen aan een veilige en gezonde school, zowel op fysiek als op sociaal gebied.

Op het gebied van de fysieke veiligheid worden regelmatig controles uitgevoerd, en wordt het nodige onderhoud gepleegd. Waar mogelijk worden zaken gezamenlijk op bovenschools niveau geregeld.

Een positieve sociale binding met de school vormt een belangrijke voorwaarde voor een zo optimaal mogelijk werkklimaat voor het personeel en leerklimaat voor de leerlingen. In een open schoolklimaat, waarbij respect is voor elkaar, heeft de problematiek omtrent ongewenst gedrag nauwelijks kans.

Ons sociaal veiligheidsbeleid heeft als doel alle vormen van agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten binnen of in de directe omgeving van de school te voorkomen en daar waar zich incidenten voordoen adequate maatregelen te treffen om verdere escalatie te voorkomen.

Bestuur, schoolleiding en personeel zijn samen verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid met betrekking tot fysieke en sociale veiligheid.

1.2. Wettelijk kader

Scholen zijn wettelijk verplicht een veilige omgeving te bieden voor iedereen binnen de school: leerkrachten, leerlingen, onderwijsondersteunend personeel, en derden. De schoolveiligheid ligt in een aantal wetten verankerd. Zo bieden de Arbowet en de Kwaliteitswet kaders voor een goed veiligheidsbeleid. Verder zijn in de CAO-PO afspraken vastgelegd over de veiligheid.

Eens in de 4 jaar moet een Risico-inventarisatie en –Evaluatie uitgevoerd worden en eens in de 2 jaar een welzijnsonderzoek onder het personeel ([Arbocatalogus PO](#)). De RI&E betreft een inventarisatie van alle mogelijke risico's op het gebied van Veiligheid, Gezondheid en Welzijn. Deze verplichting geldt wettelijk gezien alleen de werknemers, maar in de branche-RI&E voor het Primair Onderwijs, de Arbomeester, is ook een 'kind-deel' opgenomen dat desgewenst ook uitgevoerd kan worden.

Seksuele intimidatie wordt samen met agressie, geweld, werkdruk, discriminatie en pesten gerekend tot de zogenaamde psychosociale arbeidsbelasting (PSA). De [Arbowet \(art.3 lid 2\)](#) schrijft voor dat het bevoegd gezag een PSA-beleid moet voeren om seksuele intimidatie, agressie, geweld, werkdruk, discriminatie en pesten te voorkomen of te beperken. Via de risico-inventarisatie en –evaluatie moet beoordeeld worden óf en in welke mate deze zaken zich voordoen in de school. Vervolgens moeten knelpunten aangepakt worden door concrete

maatregelen in het plan van aanpak. Via voorlichting moet aan medewerkers duidelijk gemaakt worden dat dergelijk ongewenst gedrag niet geaccepteerd wordt, en welke maatregelen er zijn of worden genomen. De Inspectie van SZW houdt toezicht op de naleving van deze voorschriften.

Alle scholen voor het primair onderwijs zijn wettelijk verplicht om over een veiligheidsplan te beschikken (CAO Statuut Sociaal Beleid). De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht. Daarbij hanteert de Inspectie het criterium dat scholen veilig zijn "indien de psychische en fysieke veiligheid van leerlingen en personeel niet door handelingen van andere mensen wordt aangetast".

In de Wet op de Kwaliteitszorg ([zie WPO art. 14](#)) wordt bepaald dat het bevoegd gezag een regeling moet treffen voor de behandeling van klachten. Scholen zijn verplicht om het beleid met betrekking tot de veiligheid in hun schoolgids op te nemen.

De Wet bestrijding van seksueel geweld en seksuele intimidatie in het onderwijs/Meld- en aangifteplicht (1999) ([zie WPO, art. 4a](#)) beschrijft de "Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven". Personeelsleden zijn verplicht een (mogelijk) zedenmisdrijf te melden bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag treedt in overleg met de vertrouwensinspecteur en doet – indien er sprake is van een redelijk vermoeden – aangifte bij politie/ justitie.

Sinds 1 juli 2013 is het voor de onderwijssector verplicht om een "meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling" op te stellen ([WPO, art.4b](#)). Deze meldcode is niet hetzelfde als de bovengenoemde meld- en aangifteplicht.

1.3. Preventiemedewerker

Op elke school heeft één van de personeelsleden de taak van preventiemedewerker. Op een school met minder dan 25 werknemers mag dit de directeur zelf zijn. Soms worden de preventietaken verdeeld over meerdere personen (bijvoorbeeld de conciërge en de directeur). De wettelijke taken van de preventiemedewerker zijn:

- medewerking verlenen aan de uitvoering van de RI&E (het inventariseren van risico's en opstellen van een plan van aanpak);
- medewerking verlenen aan de uitvoering van het plan van aanpak (maatregelen om de risico's weg te nemen of te verkleinen);
- overleg voeren met de MR;

Op de scholen van Stichting Ambion is de preventiemedewerker aanspreekpunt voor collega's op het gebied van Arbo-zaken. Afgesproken is dat ook de veiligheid, gezondheid en het welzijn van de leerlingen meegenomen worden in het arbobeleid en de uitvoering daarvan.

Op bestuursniveau is de Adviseur Arbo & Verzuim het aanspreekpunt voor de preventiemedewerkers.

1.4. Inventarisatie en evaluatie van risico's

Om beleid te kunnen voeren op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn van personeel én leerlingen is het van belang goed zicht te hebben op de aanwezige risico's. Deze risico's worden onder andere eens in de 4 jaar geïnventariseerd door middel van de Arbomeester, de branche RI&E voor het PO: de risico-inventarisatie en –evaluatie. De preventiemedewerker coördineert deze RI&E.

Om de 2 jaar wordt er een welzijnsonderzoek onder het personeel gehouden. Eens in de 4 jaar wordt hiervoor de Quickscan van de Arbomeester gebruikt en dan als onderdeel van de RI&E uitgevoerd. Verder wordt een keer in de twee jaar onder het personeel een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd (bijvoorbeeld Vensters PO of Scholen met Succes).

Onder leerlingen en ouders wordt eveneens eenmaal in de 2 jaar een tevredenheidsonderzoek gehouden met behulp van het tevredenheidsonderzoek.

Vanuit de inventarisaties en onderzoeken wordt een plan van aanpak geformuleerd, waarin concreet beschreven is hoe, door wie en wanneer de geconstateerde risico's opgelost of ingeperkt worden. Dit plan van aanpak behelst risico's die zowel de fysieke als de sociale veiligheid betreffen. Het plan wordt minimaal eens per jaar geëvalueerd. Er wordt verslag uitgebracht aan team en MR. De preventiemedewerker bewaakt dit.

Welzijn en veiligheid van personeel en kinderen is een vast onderdeel op de agenda van de gesprekken tussen de directeur van de school en de Voorzitter van het College van Bestuur.

1.5. Communicatie

In geval van calamiteiten loopt de communicatie met media en derden altijd via de voorzitter van het College van Bestuur.

De interne communicatie loopt via de gebruikelijke kanalen. De afspraken hierover kunnen per school verschillen. Alle personeelsleden van Ambion zijn in ieder geval bereikbaar op hun werk-e-mailadres.

2 Fysieke veiligheid

Aandachtspunten Veiligheid en Gezondheid

Een aantal onderwerpen op het gebied van fysieke veiligheid en gezondheid komen binnen de school regelmatig aan de orde. Deze betreffen zowel het personeel als de leerlingen. Er worden regelmatig controles uitgevoerd. Voor een aantal zaken worden inspecties door deskundigen uitgevoerd. In veel gevallen is dit bovenschools geregeld. Alle onderhoudscontracten worden voor Ambion beheerd door 'Lindhorst huisvestingsadviseurs'. Lindhorst is op dit gebied het aanspreekpunt voor de scholen.

2.1. Speeltoestellen

Voor de speeltoestellen op het schoolplein is in principe de school als beheerder verantwoordelijk, ook als het plein fungeert als openbaar speelterrein.

De speeltoestellen vallen onder het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen. Hierin staan de eisen beschreven waaraan speeltoestellen moeten voldoen. Om de veiligheid te kunnen waarborgen worden de toestellen jaarlijks geïnspecteerd door een deskundig bedrijf. Voor de scholen binnen de gemeente Heerenveen is dit ABOS. Zij liften voor deze jaarlijkse inspectie mee met de gemeente. De rapportages worden door ABOS in pdf per mail naar de scholen gestuurd. Binnen 3 maanden na ontvangst van de rapportages dienen de hierin genoemde noodzakelijke acties uitgevoerd te zijn. Voor de scholen binnen de gemeente Fryske Marren worden de jaarlijkse inspecties uitgevoerd door Veilig Spelen.

De scholen blijven verantwoordelijk voor reparaties en onderhoud en voor de dagelijkse 'visuele inspectie'.

In de logboeken worden de controles, reparaties en eventuele ongevallen bijgehouden. De preventiemedewerker ziet hierop toe.

2.2. Brandveiligheid

Scholen moeten voldoen aan de "Omgevingsvergunning brandveilig gebruik gebouwen". Om deze te verkrijgen en te houden moet het gebouw voldoen aan de eisen van brandveiligheid. Ook houdt de school zich aan de gebruiksvoorwaarden. De scholen van Ambion hebben deze gebruiksvergunning en zijn voorzien van de nodige ontruimingsinstallaties, noodverlichting en vluchtwegaanduidingen. De gemeente handhaaft in deze en voert hiertoe tweejaarlijks een controle uit. Er wordt o.a. gecontroleerd op de volgende punten:

- Onderhoud van de brandmeld- en ontruimingsinstallatie (BMI);
- Aanduiding en vrijhouden van nooduitgangen en vluchtwegen;
- Keuring van blusmiddelen;
- Gebruik ketelruimten;
- Bevindingen van de laatste inspectie van de stookinstallaties.

Ontruimingsinstallaties en brandblusapparatuur worden jaarlijks gekeurd. Dit is bovenschools geregeld met een contract. Zie de '[uitgangspunten onderhoudscontract](#)'. De maandelijkse toetsing van de brandmeld- en ontruimingsinstallaties op de scholen wordt uitgevoerd door MEBA. De preventiemedewerker houdt in de gaten of de keuringen en controles uitgevoerd worden.

2.3. BHV

Elke school heeft een BHV-organisatie. Tweejaarlijks krijgen alle BHV-ers een herhalingscursus en wordt er een opleiding voor nieuwe BHV-ers georganiseerd. Deze opleidingen worden gevolgd bij G4S in Heerenveen.

Er staat niet meer in de wet hoeveel BHV-ers er per school moeten zijn. In het algemeen kan de oude norm: 1 BHV-er op 50 aanwezigen gehanteerd worden, maar dit is mede afhankelijk van de risico's (schoolbevolking, gebouw, omgeving). Er wordt daarbij ook nagegaan of de BHV-bezetting voor alle dagen van de week voldoende is. De minimale eis is, dat er op ieder moment 1 BHV-er aanwezig is.

Meteen in het begin van het schooljaar wordt de BHV-organisatie doorgesproken: moeten er nieuwe BHV-ers opgeleid worden, is de taakverdeling beschreven, is het ontruimingsplan aangepast. Minimaal eens per jaar vindt een ontruimingsoefening plaats. De evaluatie wordt vastgelegd in een logboek.

Ouders worden op de hoogte gesteld van afspraken rondom ontruiming, bijvoorbeeld: waar de verzamelplaats is, het ophalen en afmelden van de kinderen in geval van een calamiteit, etc.

Een verslagje van een ontruimingsoefening wordt ter informatie naar de MR gestuurd en (bijvoorbeeld via de nieuwsbrief) naar de ouders.

2.4. Veiligheid schoolgebouw

Uitgangspunt is steeds: het gebouw moet veilig zijn voor alle aanwezigen. In het gebouw worden daarom regelmatig veiligheidscontroles uitgevoerd. Voor alle elektriciteits- en warmte-installaties is een [onderhoudscontract](#) afgesloten.

De school zelf moet ook de nodige controles uitvoeren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de controles van gereedschappen voor handvaardigheid, snoeren en contactdozen, ladders, e.d. Ook wordt er gecontroleerd op: onderhoud, veiligheidsglas, gevaarlijk uitstekende delen, gladde vloeren, gevaarlijke stoffen, etc.

De preventiemedewerker voert minimaal jaarlijks, maar zo vaak als nodig is de controles uit (bijvoorbeeld met behulp van de inventarisatielijsten uit de Arbomeester) en maakt een update van het plan van aanpak.

2.5. Logboeken

Zoals hierboven beschreven worden er op diverse gebieden door diverse instanties en bedrijven controles uitgevoerd. Al deze controles en de hieruit voortvloeiende werkzaamheden moeten bijgehouden worden in logboeken. Deze logboeken moeten op een centrale, voor ieder bekende en bereikbare plaats aanwezig zijn.

Er zijn logboeken voor:

- Speeltoestellen;
- brandmeld- en ontruimingsinstallaties;
- noodverlichting;
- brandblusmiddelen;
- elektrische installaties.

2.6. Ongevallenregistratie

Per school wordt een ongevallenregistratie bijgehouden. De preventiemedewerker registreert de ongevallen met behulp van een ongevallenregistratieformulier. Het formulier moet binnen 24 uur na het ongeval samen met het betrokken personeelslid worden ingevuld. Elk kwartaal bespreekt de preventiemedewerker het register met de schoolleiding.

In het register worden ongevallen opgenomen die lichamelijk letsel en/of (ziekte)verzuim tot gevolg hebben. Ook als er sprake is van letsel zonder verzuim, wordt het ongeval in principe vastgelegd. Uit de geregistreerde informatie blijkt of er gevaarlijke situaties zijn of kunnen ontstaan. Het register moet onderdeel uitmaken van de RI&E en kan belangrijke informatie opleveren voor het plan van aanpak.

Een voorbeeld van een ongevallenregistratieformulier is opgenomen in bijlage 7.

2.7. Melding van ongevallen bij de Inspectie SZW

Conform [artikel 9, lid 1 van de Arbowet](#) meldt de werkgever alle arbeidsongevallen die leiden tot de dood, een vermoeden van blijvend letsel of een ziekenhuisopname direct aan de Inspectie SZW. Een ongeval moet zo snel mogelijk telefonisch gemeld worden – ook in het weekend – (tel.nr. 0800 – 5151) en kan vervolgens schriftelijk bevestigd worden via een [digitaal formulier](#) op de site van de Inspectie SZW.

De schoolleiding of preventiemedewerker dient een dergelijk ongeval ook te melden bij het Servicebureau.

Ongevallen van leerlingen hoeven niet gemeld te worden bij de Inspectie SZW.

3 Sociale veiligheid

3.1. Preventief beleid

Het bevoegd gezag van “Stichting Ambion” voert, samen met de scholen, een actief beleid om problemen op het gebied van agressie, geweld, seksuele intimidatie, (digitaal) pesten en discriminatie te voorkomen. De praktische uitvoering van dit beleid ligt voornamelijk bij de scholen. De volgende punten zijn hierbij van belang:

Het bevorderen van een open, sociaal klimaat op de school:

- Er zijn duidelijke omgangsvormen en gedragscodes, zowel voor leerlingen als personeel;
- Er worden samen met de leerlingen schoolregels opgesteld;
- Er wordt een pestprotocol gehanteerd;
- Er zijn duidelijke afspraken over internet-gebruik, zowel voor leerlingen als personeel;
- Consequent optreden (complimenten, berispen, sancties);
- Goed voorbeeldgedrag van personeel;
- Positieve pedagogische benadering.

De mogelijke risico's worden onderzocht:

- M.b.v. de risico-inventarisatie en –evaluatie (Arbomeester) (zie 1.4). In de Arbomeester zijn diverse inventarisielijsten opgenomen, waaronder de lijst “agressie & geweld”. Knelpunten kunnen er zijn op het gebied van:
  - schoolklimaat
  - schoolbeleid
  - schoolgebouw
  - schoolomgeving
- In de vragenlijst van de “Quickscan Personeel” in de Arbomeester zijn een aantal vragen opgenomen over agressie, geweld, seksuele intimidatie, pesten en discriminatie. Deze quickscan is een anoniem onderzoek onder alle personeelsleden (zie 1.4);
- De sociale veiligheid is een onderdeel van de tevredenheidsonderzoeken onder leerlingen en ouders (zie 1.4);
- Voor de leerlingen wordt ook gebruik gemaakt van het programma ‘Zien’. Dit is een vragenlijst betreffende de sociaal–emotionele beleving en is gekoppeld aan ParnasSys. Dit onderzoek wordt jaarlijks uitgevoerd onder alle leerlingen. Voor de groepen 1 t/m 4 wordt dit ingevuld door de leerkracht en vanaf groep 5 wordt dit zowel door de leerkracht als door de leerlingen gedaan. Het programma geeft vervolgens suggesties voor verbetering.

Indien nodig wordt er een verdiepend onderzoek uitgevoerd.

Aan de hand van de inventarisatie wordt er een plan van aanpak opgesteld. Maatregelen kunnen zijn:

- voorlichting, bespreekbaar maken;
- bouwkundige en/of technische verbeteringen;

- verbeteringen schoolomgeving, aanpak onveilige situaties;
- verbetering pedagogisch schoolklimaat;
- scholing;
- procedures vaststellen of aanpassen.

Er zijn goede contacten met externe instanties:

- er is een sociale kaart met relevante adressen en telefoonnummers (zie format in bijlage 1);
- er zijn afspraken met externe instanties, zoals politie, bureau jeugdzorg, GGD.

Gedragscodes “voorkomen ongewenst seksueel gedrag”, “voorkomen pesten” en “voorkomen discriminatie” zijn opgenomen in bijlage 2. Zie verder het document [“Omgaan met elkaar”](#).

3.2. Curatief beleid

Het curatief beleid heeft betrekking op leerlingen en personeel in situaties, waarbij er daadwerkelijk sprake is van ongewenst gedrag.

Bij incidenten moet adequaat gehandeld worden. Het handelen is er in de eerste plaats op gericht om escalatie te voorkomen en schadelijke gevolgen zoveel mogelijk te beperken. Daarbij zijn de volgende punten van belang:

- vroegtijdige signalering van problemen;
- snelheid van handelen;
- zorgvuldige analyse van de eventuele achterliggende problematiek;
- goede opvang en begeleiding slachtoffer (en dader);
- een goede klachtenregeling;
- een goede afstemming en communicatie met, en doorverwijzing naar hulpverlening;
- goede samenwerking met externe instanties en gemeente.

In de eerdergenoemde gedragscodes (bijlage 2) zijn zowel preventieve als curatieve maatregelen beschreven. Verder zijn de volgende protocollen opgesteld:

- protocollen voor opvang van medewerkers en leerlingen bij ernstige incidenten (bijlage 3);
- protocol voor melding van agressie, geweld of seksuele intimidatie (bijlage 3).

De procedure voor schorsing en verwijdering van leerlingen is [hier](#) te vinden.

Schorsing van een medewerker vindt plaats conform de op dat moment geldende CAO PO/ Rechtspositiebesluit WPO/WEC.

In geval van ernstige incidenten wordt ad hoc een school-crisisteam samengesteld. Het bevoegd gezag biedt afdoende begeleiding aan medewerkers, leerlingen en ouders die geconfronteerd zijn met agressie, geweld of seksuele intimidatie. Als een incident leidt tot ziekteverzuim wordt gehandeld conform het algemeen geldende ziekteverzuimbeleid van “Stichting Ambion”, verwoord in het [Ziekteverzuimbeleidsplan](#).

In geval van incidenten worden de contacten met de media en derden onderhouden door de voorzitter van het College van Bestuur of de voorzitter van de Raad van Toezicht.

Crisissituaties hoeven niet altijd te maken te hebben met ongewenst gedrag. Denk bijvoorbeeld aan het overlijden van een medewerker, leerling of ouder. Ook dan moet er snel gehandeld worden. Als er van tevoren afspraken zijn gemaakt over te volgen procedures wordt dat vergemakkelijkt. Een “draaiboek bij overlijden” is [hier](#) te vinden.

3.3. Pesten

Vanuit de verantwoordelijkheid voor het welzijn van leerlingen en vanuit de wettelijke verplichting voor de zorgplicht sociale veiligheid op school ([WPO, art.4c](#)), voert Ambion een actief beleid tegen pesten. Volgens dit wetsartikel moet elke school een persoon aanwijzen die fungeert als aanspreekpunt op het gebied van pesten en coördinator voor het beleid tegen pesten. De naam van deze persoon is te vinden in de schoolgids van de school.

De scholen hanteren de ‘gedragscode voorkomen pesten’ (zie bijlage 2). Daarnaast maken alle scholen van Ambion gebruik van ZIEN (zie 3.1), waaruit een lijst sociale veiligheid wordt gemaakt. Deze bestaat uit de thema's welbevinden, pestbeleving en veiligheidsbeleving. Deze gegevens worden met de inspectie gedeeld. Als de uitkomsten laten zien dat ingrijpen nodig is wordt een plan van aanpak geschreven. De basis is een goed werkend systeem van goed en respectvol met elkaar omgaan en corrigerend vermogen als het mis gaat. Dit op een manier die duidelijk is voor medewerkers, ouders en vooral de leerlingen. Scholen hebben de vrijheid om een methode te kiezen om extra in te zetten als ze dit nodig vinden op grond van de uitkomsten van ZIEN. De sociale veiligheid wordt bovendien onderzocht in het leerling-tevredenheidonderzoek (zie 1.4).

3.4. Privacy

Ambion vindt de privacy van leerlingen en medewerkers belangrijk. Daarom wordt er gewerkt aan maatregelen die ervoor zorgen dat deze privacy zo goed mogelijk beschermd wordt. Naast het laten opstellen van een kloppend beleid betekent dit ook dat we afspraken maken met leveranciers. Ook werken we binnen de scholen aan bewustwording.

Ons privacybeleid is opgesteld en door de GMR goedgekeurd. Het betreft hier de volgende documenten:

- Opgave verwerkte gegevens van leerlingen;
- Privacyreglement voor leerlingen;
- Social media-reglement voor leerlingen.

Deze documenten kunt u [hier downloaden](#). Het bestuur stelt verder ondersteunende documentatie en registers op die in praktische zin de uitvoering van dit beleid ondersteunen.

Functionaris Gegevensbescherming

Iedere onderwijsstichting is verplicht een functionaris gegevensbescherming aan te stellen. Deze

functionaris ziet toe op het naleven van het beleid en de bewustwording bij medewerkers. Voor onze organisatie is dit Ferenc Jacobs.

Heeft u vragen of tips over de manier waarop wij met dit onderwerp omgaan? Dan kunt u een bericht sturen naar privacy@ambion.nl.

Melding privacy-incident

Via onderstaande link kunt u melding maken van een privacy-incident (bijv. een gevonden laptop, dossier of als u per ongeluk een e-mailbericht hebt ontvangen dat niet voor u bestemd was). Het privacyteam van Ambion neemt uw melding in behandeling en bericht u, als u uw contactgegevens achterlaat, over de acties die ondernomen gaan worden/genomen zijn. [Gebruik dit formulier om een incident te melden.](#)

3.5. Internetgebruik en sociale media

M.b.t. internetgebruik en Sociale Media hanteert Ambion het reglement van 'Yoursafetynet'.

Reglement gebruik sociale media Stichting Ambion

Sociale media zijn niet meer weg te denken uit de moderne samenleving. Ook in het leven van leerlingen en ouders of voogden spelen sociale media een belangrijke rol. Het gebruiken van sociale media is niet alleen leuk en interessant, maar kan het onderwijs ook beter en leuker maken. Aan sociale media kleven echter ook wat nadelen, denk aan pesten of het ongevraagd delen van foto's.

Dit reglement legt uit wat volgens Stichting Ambion een goede manier is om sociale media te gebruiken. Tevens geeft dit reglement regels voor het gebruik van sociale media binnen de school. De regels zijn van toepassing op alle leerlingen en ouders of verzorgers. Uiteraard zijn deze regels ook goede richtlijnen voor het gebruik van sociale media buiten de school.

3.5.1. Wat zijn sociale media?

Stichting Ambion hanteert de volgende definitie van sociale media: de verzamelnaam voor alle mogelijkheden van het internet, waarmee gecommuniceerd en informatie gedeeld kan worden. Als voorbeelden noemen we hier: Twitter, Facebook, LinkedIn, Slideshare, YouTube, WhatsApp, Snapchat, Instagram, Life etc. Naast de genoemde voorbeelden zijn er natuurlijk veel meer sociale media. Kenmerken van deze media (kunnen) zijn:

- De informatie die je plaatst (bijvoorbeeld: tekst, foto's of video's) verspreidt zich razendsnel en kan wereldwijd gezien worden;
- De informatie is niet of nauwelijks meer van het internet te verwijderen en kan gemakkelijk opgeslagen worden door anderen. Realiseer je dat bij de meeste social media platforms;
- Het recht van (het gebruik van) de data (tekst en foto's!) bij de eigenaar van het platform ligt;
- Je kunt chatten, discussiëren, informatie en nieuws verspreiden, maar ook kennis opdoen en delen.

3.5.2. Regels bij gebruik sociale media

- Leerlingen en ouders of verzorgers moeten zich ervan bewust zijn dat op sociale media gepubliceerde teksten en uitlatingen voor onbepaalde tijd openbaar zullen zijn en kunnen blijven, ook als het bericht al is verwijderd. Let dus erg goed op voordat je een bericht plaatst;
- Als fatsoensnormen worden overschreden (bijvoorbeeld: mensen pesten, kwetsen, stalken, bedreigen, zwartmaken, grof taalgebruik, laster, beledigingen of anderszins beschadigen of bij het plaatsen van vulgair of obscene materiaal etc.) neemt Stichting Ambion passende maatregelen;
- Iedereen is zelf verantwoordelijk voor wat hij/zij zelf plaatst op sociale media en kan hierop aangesproken worden. Niet alleen het plaatsen van materiaal, maar ook het doorsturen (*forwarden*) en herplaatsen (waaronder re-tweeten) zijn handelingen waarop je aangesproken kunt worden;
- Foto-, film- en geluidsopnamen van school gerelateerde situaties mogen niet zomaar op sociale media geplaatst worden. Dit mag alleen als degene die opgenomen zijn hier uitdrukkelijk toestemming voor hebben gegeven en er niet door geschaad worden. In bepaalde gevallen kan de schoolleiding toestemming geven voor het plaatsen op sociale media;
- Leerlingen dienen nooit vertrouwelijke informatie te delen via sociale media, denk hierbij aan persoonsgegevens van leerlingen, collega's of medewerkers, financiële bedrijfsinformatie of intellectuele rechten van Stichting Ambion;
- Bij het gebruik van sociale media dient er ook rekening gehouden te worden met de reputatie van Stichting Ambion en iedereen die daarbij betrokken is zoals docenten, onderwijsondersteunend personeel, leerlingen, ouders en verzorgers.

3.5.3. Gebruik van sociale media op school

- Leerlingen mogen tijdens de lessen alleen actief zijn op sociale media als hiervoor door de schoolleiding, leraren en/of onderwijsondersteunend personeel toestemming is gegeven;
- Buiten de les, zoals tijdens de pauze of een tussenuur, mag vrij gebruik gemaakt worden van sociale media, maar niet als:
  - het gebruik door de schoolleiding, leraren en/of onderwijsondersteunend personeel is verboden (bijvoorbeeld bij nablijven);
  - het gebruik van sociale media andere leerlingen stoort (bijvoorbeeld indien je actief mee moet doen met een activiteit);
  - het gebruik buiten de les herhaaldelijk problemen oplevert binnen de les, hierover worden dan afspraken gemaakt met de schoolleiding, leraren en/of onderwijsondersteunend personeel.

3.5.4. Sancties, gevolgen en pestprotocol

- Het pestprotocol van Stichting Ambion is ook van toepassing bij pesten via sociale media.
- Leerlingen die in strijd met deze regels handelen, zullen daarop worden aangesproken. Alle correspondentie over dit onderwerp wordt opgenomen in het leerlingendossier. Uiteraard krijgt de wettelijk vertegenwoordig(s) van de leerling hier bericht van;

- Als berichten, of andere uitlatingen van leerlingen mogelijk een strafrechtelijke overtreding inhoudt, dan zal aangifte bij de politie worden gedaan;
- Als door het gebruik van het internet of de sociale media schade voor Stichting Ambion ontstaat, zal de betrokkene (of zijn of haar ouders bij minderjarigen) aansprakelijk worden gesteld;
- Indien een leerling door het gebruik van het internet of de sociale mediaschade toebrengt aan een medeleerling, zal Stichting Ambion op verzoek eventuele informatie verschaffen omtrent het gebruik van internet en sociale media binnen de school, zodat de schade verhaald kan worden;
- Afhankelijk van de ernst van de uitlatingen, gedragingen en gevolgen worden naar leerlingen toe maatregelen genomen welke kunnen variëren van waarschuwing en schorsing tot verwijdering van school. Zie hiervoor het schoolbeleid, waarin een hoofdstuk is gewijd aan strafmaatregelen.

3.5.5. Bij twijfel

Indien leerling twijfelt over het plaatsen van een bericht, dan dient de leerling het bericht niet te plaatsen of dit vooraf te overleggen.

3.5.6. Meldingen

Ongewenst gebruik van sociale media, zoals pesten, door leerlingen, ouders of verzorgers kan vertrouwelijk worden gemeld bij de vertrouwenspersoon of de mentor van de leerling.

3.5.7. Controle

Stichting Ambion mag het sociale media gebruik controleren, mits de betrokkene voorafgaand aan de controle hierover is geïnformeerd. Controle is enkel toegestaan in het kader van de volgende doeleinden: begeleiding of individuele beoordeling, systeem- en netwerkbeveiliging, bescherming van bedrijfsgeheimen, voorkomen van negatieve publiciteit, tegengaan van seksuele intimidatie, naleving van afspraken over verboden gebruik, kosten- en capaciteitsbesparing.

3.5.8. Contact

Bij vragen kan contact opgenomen worden met de Functionaris Gegevensbescherming of Veiligheidsfunctionaris Ferenc Jacobs, privacy@ambion.nl.

3.6. Medicijnverstrekking en medisch handelen

Soms zal een school gevraagd worden om door het personeel medische handelingen te laten verrichten. Met de invoering van Passend Onderwijs kunnen scholen hier steeds meer mee te maken krijgen. Het is van belang om goede afspraken te maken over de voorwaarden waaronder dit mag gebeuren. Het bestuur van “Stichting Ambion” geeft de scholen toestemming zo nodig medische handelingen te verrichten of medicijnen te verstrekken, mits men zich daarbij strikt aan de afspraken en protocollen houdt. Voor het individuele personeelslid geldt dat hij/zij mag weigeren handelingen (al dan niet vallend onder de wet BIG) uit te voeren waarvoor hij/zij zich niet bekwaam acht. Dit is conform het arbeidsrecht.

In het algemeen geldt: wees heel terughoudend met het uitvoeren van medische handelingen en het verstrekken van medicijnen. Zelfs het geven van een aspirientje kan gevolgen hebben. “Stichting Ambion” heeft ervoor gekozen [het modelprotocol van de PO-raad](#) te hanteren. Scholen dienen zich hieraan te houden.

Bevoegdheid

Over het algemeen kan men een drietal verschillende situaties onderscheiden, als het gaat over medische handelingen:

- een kind wordt ziek op school;
- ouders/verzorgers vragen om het verstrekken van medicijnen aan de leerling op school;
- ten behoeve van een leerling zijn medische handelingen nodig in het kader van de wet-BIG (Beroepen Individuele Gezondheidszorg). Denk aan sondevoeding, het toedienen van een injectie of het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje.

Voor dit laatste punt geldt dat personeelsleden bevoegd zijn om dergelijke medische handelingen te verrichten als zij hiertoe bekwaam worden geacht door een zelfstandig bevoegde arts. Deze arts moet dan ook het personeelslid hebben geïnstrueerd. [Artikel 35 Wet BIG](#) geeft hiertoe de mogelijkheid. Het is van belang om van de arts een schriftelijk ondertekende bekwaamheidsverklaring en een ingevulde instructie te vragen. Behalve deze bekwaamheidsverklaring moet er schriftelijk toestemming zijn van de ouders. Een formulier hiervoor is als bijlage aan het modelprotocol toegevoegd.

Aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid

Voor werkzaamheden die in het kader van een dienstbetrekking worden verricht heeft [artikel 6:170 Burgerlijk Wetboek](#) een speciale aansprakelijkheidsregeling vastgelegd. De werkgever is aansprakelijk voor schade, aangericht door een fout van een ondergeschikte. De werknemer kan zelf civielrechtelijk aansprakelijk worden gesteld, maar kan dus die aansprakelijkheid doorschuiven naar de werkgever.

Hooguit kan de werknemer strafrechtelijk aansprakelijk zijn, maar dat is alleen aan de orde als de werknemer bijvoorbeeld niet bevoegd was om de medische handeling te verrichten of ernstig nalatig is geweest bij het verrichten van de medische handeling (bijvoorbeeld verkeerde medicijnen, of een veel te hoge dosis heeft gegeven), waardoor de leerling ernstige gezondheidsschade is berokkend.

NB: De wet BIG is niet van toepassing als er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen.

3.7. Klachtenregeling

Waar gewerkt wordt kunnen fouten gemaakt worden of misverstanden ontstaan. Ouders kunnen dergelijke zaken met de betrokken leerkracht bespreken om samen een goede oplossing te vinden. Komt men er niet uit, dan kan contact opgenomen worden met de directeur. Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en schoolleiding op een juiste wijze worden afgehandeld.

Ook kunnen door leerlingen, ouders of personeelsleden misstanden geconstateerd worden. Dit kan gaan om misstanden van allerlei aard, op diverse niveaus. Misstanden kunnen, afhankelijk van de aard en de betrokken persoon/personen gemeld worden bij de directeur, het bestuur of bij één van onderstaande personen of instanties.

Contactpersoon en externe vertrouwenspersoon

Op alle scholen van “Stichting Ambion” is een contactpersoon aangesteld. Deze functioneert voor zowel ouders, leerlingen als personeel als aanspreekpunt bij klachten. Hij/zij gaat hier vertrouwelijk mee om. Hij/zij gaat eerst na of door bemiddeling een oplossing kan worden bereikt. De contactpersoon kan nadere informatie verschaffen over de klachtenregeling en kan zo nodig doorverwijzen naar de externe vertrouwenspersoon of de Commissie van Integriteitsvraagstukken. De naam van de contactpersoon van de school is vermeld in de schoolgids. De externe vertrouwenspersoon is Jeltsje de Vries, Cedin.

Commissie van Integriteitsvraagstukken

In een samenwerking met de besturen van Comprix en Roobol is een ‘Commissie Integriteitsvraagstukken’ ingesteld. Indien, gelet op de aard van de klacht of de misstand overleg met betrokkenen of schoolleiding niet mogelijk is, of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men hier terecht. In deze commissie hebben namens Ambion zitting: de heer Jan Neijenhuis en mevrouw Vicky van Vliet (plaatsvervangend lid). Zij zijn bereikbaar via e-mail: vertrouwensadviescommissie@ambion.nl. De commissie heeft ook een controlerende taak ten aanzien van de behandeling en afwikkeling van meldingen.

Landelijke Klachten Commissie (LKC)

Het bestuur van “Stichting Ambion” is aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs. Mocht er binnen de school geen goede oplossing voor de klacht gevonden worden, dan kan een formele klacht ingediend worden bij het bestuur van Ambion of bij genoemde commissie. Het klachtenreglement bepaalt dat anonieme klachten niet in behandeling worden genomen.

Vertrouwensinspecteur Onderwijsinspectie

Bij de Inspectie van het Onderwijs werkt een klein team van vertrouwensinspecteurs. Ouders, leerlingen, docenten, directies en besturen kunnen de vertrouwensinspecteur benaderen wanneer zich in of rond de school problemen voordoen op het gebied van:

- seksuele intimidatie en seksueel misbruik;
- lichamelijk geweld;

- grove pesterijen;
- extremisme en radicalisering.

Ernstige klachten die vallen binnen deze categorieën kunnen voorgelegd worden aan de vertrouwensinspecteur. Deze zal adviseren en informeren. Zo nodig kan de vertrouwensinspecteur ook begeleiden in het traject naar het indienen van een formele klacht of het doen van aangifte.

Klachtenprocedure

De klachtenprocedure van “Stichting Ambion” is beschreven in de [‘klachtenregeling van Ambion’](#).

Een stroomschema van de ‘procedure klachten en misstanden’ is te vinden in bijlage 4.

Op de website van Ambion is een filmpje geplaatst over de procedure bij het melden van een klacht of misstand: <https://www.ambion.nl/nl/over-ambion/klachten>

Informatie over de landelijke klachtencommissie en de klachtenprocedure is te vinden op de website van de [Stichting Onderwijsgeschillen](#).

Klokkenluidersregeling

Wanneer er een (op redelijke gronden gebaseerd) vermoeden van een misstand bestaat, biedt de [Klokkenluidersregeling](#) een beschrijving van de procedure die gevolgd moet worden.

Belangrijke telefoonnummers:

<i>Instantie:</i>	<i>Contactpersoon:</i>	<i>Telefoonnummer/e-mailadres:</i>
Servicebureau Ambion	Mevr. J. Dijk	0513-656656
Voorzitter CvB Stichting Ambion	Mevr. I.I. Janssen	0513-656656
Contactpersonen scholen	Via school	Zie schoolgids
Commissie van Integriteitsvraagstukken	Jan Neijenhuis Vicky van Vliet	vertrouwensadviescommissie@ambion.nl
Externe vertrouwenspersoon	Mevr. J. de Vries Cedin	0800-0200300 / 0612539907 j.devries@cedin.nl
Landelijke Klachtencommissie	Postbus 162 3440 AD. Woerden	0348-405245
Meldpunt Vertrouwensinspecteurs		0900-111311

3.8. Registratie en melding van incidenten

Registratie

Een incident is 'opzettelijk agressief of antisociaal handelen dat door schoolregels of wetgeving verboden is'. Het registreren van incidenten is niet wettelijk verplicht, maar wordt wel sterk aangeraden. Het gaat daarbij om de volgende incidenten, waarbij zowel leerlingen als onderwijspersoneel slachtoffer kunnen zijn:

- fysiek geweld dat letsel tot gevolg heeft;
- fysiek geweld waarbij wapens gebruikt zijn;
- wapenbezit;
- seksueel misbruik;
- grove pesterijen;
- discriminatie (onder meer naar ras, geslacht en geaardheid);
- bedreigingen.

Registratie helpt om beter inzicht te krijgen in de veiligheidssituatie, zowel op school- als bovenschools niveau.

Voorwaarden voor een goede registratie zijn: een heldere communicatie (welke incidenten moeten worden gemeld en bij wie), registratie in handen van één persoon, analyse van de geregistreerde gegevens en actie op basis van de gegevens.

Melding

Door personeel, leerlingen en ouders kunnen incidenten vertrouwelijk gemeld worden bij de contactpersoon. Deze kan doorverwijzen naar de vertrouwensadviescommissie of naar de externe vertrouwenspersoon.

Elk personeelslid is verplicht om een vermoeden van een zedenmisdrijf tegen een minderjarige leerling in de onderwijssituatie te melden bij het bestuur. Het bestuur is vervolgens verplicht om in overleg te treden met de vertrouwensinspecteur en bij een redelijk vermoeden aangifte te doen bij politie/ justitie.

Bij ernstige gevallen van agressie en bij fysiek geweld wordt aangifte gedaan bij de politie.

In bijlage 5 is een voorbeeld van een incidentenregistratieformulier opgenomen.

3.9. Meldcode huiselijk geweld in kindermishandeling

Op grond van [artikel 4b van de WPO](#) is het bevoegd gezag verplicht om een meldcode voor het onderwijspersoneel op te stellen waarin stapsgewijs wordt aangegeven hoe met de signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan en die eraan bijdraagt dat zo snel en adequaat mogelijk hulp kan worden geboden.

Elke school heeft een structuur waarin zorg en begeleiding voor kinderen ingezet kan worden, zowel vanuit het onderwijs zelf als van partners uit de lokale zorg of jeugdzorg.

De leerkracht signaleert en interenieert, waarbij indien nodig anderen ingeschakeld kunnen worden zoals de intern begeleider, de orthopedagoog of jeugdzorg.

Wanneer er reële vermoedens bestaan van kindermishandeling of huiselijk geweld volgt een gesprek met de ouders. Een melding bij Veilig Thuis, het meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, volgt als:

- De ouders geen gesprek willen;
- Er geen plan van aanpak opgesteld kan worden.

Een melding na het doorlopen van de meldcode is bedoeld om het huiselijk geweld of de kindermishandeling te stoppen en hulpverlening op gang te brengen. Als professionals zelf in staat zijn voldoende hulp te organiseren, is een melding bij Veilig Thuis niet nodig.

N.B. Het bestuur en de directie horen op de hoogte te zijn van elke melding.

Voor meer informatie over de 'Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling' zie de website van de Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode>

De stappen in de meldcode en een toelichting daarbij zijn beschreven in bijlage 5.

4 Regels, afspraken en protocollen op schoolniveau

Niet alleen op bestuursniveau, maar ook op schoolniveau worden rondom veiligheid regels vastgesteld en afspraken gemaakt. Soms gaat het om 'ongeschreven' of 'vanzelfsprekende' regels, maar toch is het goed om deze vast te leggen.

Alle personeelsleden en waar nodig ouders en leerlingen zijn op de hoogte van deze regels en afspraken. De betreffende documenten worden op een voor iedereen bereikbare plaats opgeslagen en maken onderdeel uit van dit Integraal Veiligheidsplan.

4.1. Lijst met namen van de BHV'ers, preventiemedewerker, coördinator en aanspreekpunt anti-pestbeleid, vertrouwenscontact persoon

BHV'ers: Greet Brouwer, Manda van der Zwaag (i.o.) en Jeltsje Reijenga (i.o.)

Preventiemedewerker: Jildou Nynke Visser

Coördinator en aanspreekpunt anti-pestbeleid:

Vertrouwenspersoon: Elizabeth Rodenburg

4.2. Calamiteitenplan

Ontruimingsplan

- ⇒ Bij elke vorm van alarm ontruimen
- ⇒ Pak het noodplan (hangt in iedere klas)
- ⇒ Blijf rustig en voorkom paniek
- ⇒ Zorg dat alle leerlingen in het lokaal zijn

De groep van de BHV'er wordt overgenomen door een collega.

Groep 1/2 wordt op maandag t/m donderdag overgenomen door de leerkracht van groep 3/4.

Groep 3/4 wordt op woensdag t/m vrijdag overgenomen door de leerkracht van groep 5/6.

Groep 5/6 wordt op maandag t/m woensdag overgenomen door de leerkracht van groep 7/8.

- ⇒ Laat jassen, schoenen en andere bezittingen in school
- ⇒ De BHV'er neemt de EHBO kist en mobiele telefoon mee en belt 112
Maandag t/m donderdag: Greet Brouwer
Vrijdag: Manda van der Zwaag
- ⇒ Houdt bij ontruiming de leerlingen bij elkaar

- ⇒ Maak gebruik van de vluchtroute
  - Lokaal groep 1/2: buitendeur in het lokaal
  - Lokaal groep 3/4: raam aan kant van de kleuters
  - Lokaal groep 5/6: raam aan de kant van het schoolplein
  - Lokaal groep 7/8: raam bij het bureau van de leerkracht
- ⇒ Tel de leerlingen bij aankomst op de verzamelplaats (parkeerterrein bij voetbalkantine)
- ⇒ Geef vermissing direct door aan de BHV'er/directeur
- ⇒ Blijf op de verzamelplaats
- ⇒ Leerlingen moeten worden afgemeld/afgehaald door ouders/verzorgers

Taken BHV'er/directe bij ontruiming

- ⇒ Alarmeer (indien nodig) collega's
- ⇒ Kijk of er slachtoffers zijn
- ⇒ Verwijs (indien nodig) naar de juiste vluchtroute
- ⇒ Bel 112
- ⇒ Sluit (indien mogelijk) de hoofdkraan van water en gas. Sluit de elektriciteit af
- ⇒ Begin met bestrijding van de brand (alleen indien mogelijk)
- ⇒ Controleer of iedereen de school heeft verlaten
- ⇒ Neem de EHBO kist en mobiele telefoon mee en ga naar de verzamelplaats (parkeerterrein bij voetbalkantine)
- ⇒ Vraag naar het aantal vermisten/slachtoffers. Geef dit door aan de hulpdiensten
- ⇒ Wijs een leerkracht aan die belast wordt met de opvang van ouders

4.2 Inruimingsplan

- ⇒ Bij elke vorm van alarm starten met inruimingsplan

- ⇒ Blijf rustig en voorkom paniek
- ⇒ Laat bezittingen, speelgoed e.d. buiten
- ⇒ Zorg dat alle leerlingen zo snel mogelijk naar binnen gaan
- ⇒ Alle leerlingen verzamelen met de groepsleerkracht in de eigen klas

De groep van de BHV'er wordt overgenomen door een collega.

Groep 1/2 wordt op maandag t/m donderdag overgenomen door de leerkracht van groep 3/4.

Groep 3/4 wordt op woensdag t/m vrijdag overgenomen door de leerkracht van groep 5/6.

Groep 5/6 wordt op maandag t/m woensdag overgenomen door de leerkracht van groep 7/8.

- ⇒ De groepsleerkracht pakt het noodplan (hangt in elke klas) en controleert of alle leerlingen veilig in de klas zijn
- ⇒ De BHV'er controleert of alle kinderen naar binnen zijn en sluit alle ramen en deuren
- ⇒ De BHV'er belt 112
- ⇒ Leerlingen moeten worden afgemeld/afgehaald door de ouders/verzorgers

Taken BHV'er/directie bij inruiming

- ⇒ Alarmeer (indien nodig) collega's
- ⇒ Kijk of er slachtoffers zijn
- ⇒ Verwijs (indien nodig) naar de juiste vluchtroute
- ⇒ Controleer of alle leerlingen veilig binnen zijn
- ⇒ Sluit ramen en deuren
- ⇒ Bel 112
- ⇒ Vraag naar het aantal vermisten/slachtoffers. Geef dit door aan de hulpdiensten
- ⇒ Wijs een leerkracht aan die belast wordt met de opvang van ouders

4.3. Ontruimingsoefening

Twee keer per jaar vindt er een ontruimingsoefening plaats. De preventiemedewerker zorgt ervoor dat dit op de agenda komt te staan. Na afloop maakt de preventiemedewerker een kort verslag van de oefening. Wat ging er goed, maar vooral belangrijk; wat moet er anders de volgende keer. Dit wordt binnen het team besproken. Na afloop van de ontruimingsoefening komt er een verslag voor MR en ouders.

4.4. Schoolregels

Algemene regels (grondwet Vreedzame School)

- Wij zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt en zichzelf kan zijn
- Wij lossen conflicten samen op
- Wij helpen elkaar
- Wij dragen allemaal een steentje bij

Afspraken in de school:

- We zijn rustig en stil op de gang/in de hal
- Jassen en tassen hangen netjes aan de kapstok
- We werken stil op de gang
- We ruimen de spullen op als we klaar zijn met werken

4.5. Regels grensoverschrijdend gedrag

Stappenplan incidentenregistratie

1. Wanneer er een incident plaatsvindt, noteert de betrokken leerkracht het incident in Parnassys.
2. Groep – betreffende klas(sen) – betreffende leerling(en) – documenten (meer...) – nieuwe notitie – onderwerp: incident + datum / categorie: incidentenregistratie.
3. Ouders worden altijd in kennis gesteld
4. Het format incidentenregistratie wordt ingevuld. Indien nodig wordt er ook een verslag onder de incidentenregistratie genoteerd.

Incidenten worden geregistreerd in Parnassys, bij notities. Bij onderwerp wordt incident genoteerd en bij de categorie incidentenregistratie. In Parnassys kan de lijst met incidenten gevonden worden bij map en groep. Onderliggende documenten hierbij zijn het protocol schorsing en verwijderen. Ook het pestprotocol van de Tjongerschool kan hier worden gevonden.

Gedragincidenten registratieformulier Parnassys

Plaats

- o Klaslokaal

- Schoolplein
- Fietsenstalling
- Gang/hal
- Gymlokaal
- Kleedkamer gym
- Bibliotheek
- Toilet
- Bus
- Overblijfruimte
- Anders, nl:.....

Soort gedrag

Klein probleemgedrag

Groot probleemgedrag

- Onacceptabel taalgebruik
- Uitschelden
- Obscene gebaren
- Ruzie
- Plagen
- Ongehoorzaam/tegendraads
- Moedwillig verstoren van activiteit
- Misbruik van materiaal
- Onacceptabele kleding
- Onacceptabel gebruik digitale middelen
- Verbale agressie (dreigen)
- Pesten
- Liegen/bedrog/spieken
- Vechten
- Fysieke agressie (eenzijdig)
- Seksuele intimidatie
- Gebruik/in bezit van tabak
- Gebruik/in bezit van drugs
- Gebruik/in bezit van alcohol
- Ongeoorloofd verblijf buiten schoolterrein
- Spelen met vuur
- Materiele vernieling/vandalisme
- Diefstal
- Anders, namelijk:.....

Maatregel(en)

- Gesprek
- Verlies van privilege
- Time out/afzonderen
- Nablijven/tijd inhalen

- Wegsturen naar.....
- Herstellen schade
- Taak doen
- Schrijfstraf
- Contact met ouder/verzorger
- Schorsing
- Anders, namelijk: .....

Registratie Gedragsincident, versie juli 2010 © 2010, Golly, A., Roosma, A.H., Reijnders, I & Baard, M.

4.6. Pleinregels

- We spelen alleen op het plein of voetbalveld (dus niet in de bosjes/fietsenhok)
- Op het plein fietsen we niet; we lopen met de fiets aan de hand
- Zand hoort alleen in de zandbak

4.7. Pestprotocol

Dit pestprotocol heeft als doel:

- Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen (en leerkrachten en ouders), als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Hoe ga je om met pesten op school?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van de vertrouwenspersoon Elizabeth

Rodenburg nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Het probleem dat pesten heet:

Pesten komt voor in alle groepen van de basisschool met een piek in de leeftijdscategorie van 10 tot 14 jaar. Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- ◆ Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- ◆ Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- ◆ Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- ◆ Briefjes doorgeven/WhatsApp/Facebook
- ◆ Beledigen
- ◆ Opmerkingen maken over kleding
- ◆ Isoleren/buiten sluiten
- ◆ Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- ◆ Op weg naar huis achternarijden
- ◆ Naar het huis van het slachtoffer gaan
- ◆ Bezittingen afpakken
- ◆ Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- ◆ Somatische klachten

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Hoe doen we het op De Tjongerschool?

Ingrijpen bij plagen

Op De Tjongerschool werken wij met de methode De Vreedzame School. Wij zijn attent op plaagsituaties in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van blok 1 aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen wij de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag en wordt er contact opgenomen met de ouders. Soms schakelen we een 'buddy' in: een medeleerling die de geplaagde leerling helpt er een einde aan te maken. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen.

Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan, zoals in het voorgaande is beschreven (en of het programma De Vreedzame School (nog) wel goed wordt uitgevoerd). Maar soms is er meer nodig.

In de eerste plaats vragen we altijd aan andere leerlingen om te helpen. Met name populaire leerlingen kunnen belangrijk zijn als 'verdedigers'. Als er meer nodig is, hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of een ander teamlid) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor

verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf. We gaan uit van het goede in ieder kind, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk. Het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

1. **Gesprek met het gepeste kind.** De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij/zij hulp wil, en stelt met hem/haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes. We vragen in dit gesprek aan de leerling of hij/zij wil dat de ouders op de hoogte zijn van de gesprekken. Als een externe of een andere volwassene (niet de eigen groepsleerkracht) binnen de school deze gesprekken gaat voeren, lichten we de ouders altijd in.
2. **Gesprek met de steungroep.** Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
3. **Tweede gesprek met de gepeste.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
4. **Tweede gesprek met de steungroep.** Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij/zij heeft gedaan.
5. **Afronden steungroep/gepeste kind.** Tot slot volgt een afrondend gesprek, waarbij bij alle partijen duidelijk is dat deze cyclus afgerond is.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om ervoor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert. Deze cyclus wordt maximaal drie keer herhaald. De laatste keer zal de intern begeleider er ook bij aanwezig zijn.

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een nieuwe vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich meebrengt, daarvan zijn kinderen, zeker op de basisschool nog niet altijd van bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen om te leren gaan met sociale media, en dat we kinderen opvoeden tot digitaal burger.

We hebben duidelijke afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren. Vanaf het moment dat mobieltjes een rol gaan spelen in de groep gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten direct ook op dit terrein een duidelijke norm neer: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!'. Problemen op dit gebied worden direct gebruikt als 'teachable moments', als een gelegenheid om afspraken te maken over het gebruik van sociale media, bijvoorbeeld de groepsapp.

Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover de met de leerling(en) te praten.

Afhankelijk van wat de betrokken leerling hierin aangeeft, en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. In het kader van De Vreedzame School besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren door Bieb in de School hiervoor in te zetten.

Herstelgesprekken

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte Aanpak (OPA) is niet altijd mogelijk, of geeft soms geen resultaat: de pester stelt zijn/haar gedrag niet bij. Soms zijn de peestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Os soms wil de gepeste leerling niet meewerken. Soms valt de pester in herhaling en komt de grens van het toelaatbare in de school in het vizier.

Ter bescherming van de gepeste leerling zullen we – als alle pogingen (inclusief externe hulpverlening en een laatste waarschuwing) geen resultaat hebben gehad – moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Een dergelijke noodoplossing is natuurlijk geen oplossing van het probleem. Vaak blijven de leerlingen elkaar ontmoeten in de buurt. Het onopgeloste probleem krijgt dan mogelijk een vervelend vervolg buiten school. Om die reden geven we, voordat de fase van schorsing en/of verwijdering ingaat, aan de betrokkenen een laatste kans om de situatie te herstellen. We gebruiken hierbij de vorm van herstelgesprekken. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel om de ‘schade’ te herstellen. Het gaat dan niet alleen om hersteld van de (materiële of emotionele) schade, maar vooral ook om het herstel van de relatie. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook anderen bij het gesprek betrokken. Een voorwaarde voor een dergelijk herstelgesprek is uiteraard dat de pester (en diens ouders) verantwoordelijkheid willen nemen voor het aangedane lees, het aanhoren van het verhaal van het gepeste kind (en diens ouders) over de zware gevolgen van het pesten, en dat zij bereid zijn excuses te maken. De basisvragen die centraal staan bij herstelbijeenkomsten zijn:

- Wat is er gebeurd?
- Wat dacht je op dat moment en hoe denk je er nu over?
- Wie is er door het gebeurde beschadigd, benadeeld, en hoe?
- Hoe zorgen we ervoor dat iedere betrokkene zijn kant van het verhaal kan laten horen?
- Wat is nodig om te herstellen wat er is gebeurd?
- Wat leren we hierover voor de toekomst?

Bij deze gesprekken zijn altijd de intern begeleider en directeur aanwezig.

Schorsing en verwijdering

Als de veiligheid van leerlingen, leerkracht, ander personeel of ouders in het geding is, is optreden geboden. Daarbij hoeft het niet alleen om de fysieke veiligheid te gaan; het kan ook de sociale en emotionele veiligheid betreffen. Als er een noodzaak is om stevig op te treden, dan hanteren we onderstaand protocol dat voor alle betrokkenen helder aangeeft welke stappen worden gezet als er sprake is van een extreme situatie.

Leerlingen die het gevoel van veiligheid van anderen schade toebrengen door hun houding of gedrag (te denken valt aan: vechten, slaan, bedriegen, schelden, e.d.) waardoor medeleerlingen en/of leerkrachten zich onveilig voelen, kiezen ervoor zich niet aan de schoolregels te houden en op die manier hun verbinding met de groep te verbreken:

- Deze leerlingen worden voor een dag/dagdeel buiten de groep geplaatst bij de directeur.
- De ouders worden hiervan in een gesprek op de hoogte gesteld door middel van een gesprek. De directeur bespreekt met de leerling hoe ervoor gezorgd kan worden dat het gewenste gedrag wel wordt vertoond.
- De leerling mag de volgende dag in de eigen groep laten zien dat het zich wel aan de schoolregels kan houden. Verschillende vormen van hulp (zie boven) kunnen hiertoe worden ingezet.

Als een dergelijke situatie zich herhaaldelijk voordoet, volgt er een gesprek tussen school en ouders. Hierin wordt nagegaan welke extra begeleidingen afspraken nodig zijn. Tevens worden de ouders op de hoogte gesteld van een vervolprocedure als het gedrag niet tijdig in positieve zin verandert. Als zich – na dit gesprek – toch weer een vergelijkbare situatie voordoet, worden de ouders opgebeld en gevraagd hun kind te komen halen of de volgende dag thuis te houden. Ook dan mag het kind de dag erna weer in de groep terugkeren. De afdeling leerplicht van de gemeente en het schoolbestuur worden op de hoogte gesteld, aangezien het hier een schorsing van een dag betreft. Alleen de directie kan het besluit nemen tot schorsing en dit wordt vastgelegd in een brief.

In geval van herhaling kan de school overgaan tot schorsing van meerdere dagen. In dat geval wordt de afdeling leerplicht van de gemeente bij het vervolgtraject betrokken. Ouders hebben het recht om binnen vijf werkdagen bij het schoolbestuur bezwaar te maken tegen de schorsing.

Antipestcoördinator/stuurgroep

Op De Tjongerschool coördineert de stuurgroep het beleid ten aanzien van pesten en is tevens het aanspreekpunt in het kader van pesten. Wij kiezen ervoor om deze zaak mee te nemen in het bredere perspectief van de pedagogische opdracht van de school, en de domeinen van sociale competentie en burgerschapsvorming.

De taken van een ‘antipestcoördinator’ zijn op De Tjongerschool opgenomen in de taken van de stuurgroep Vreedzame School. De taakomschrijving van de stuurgroep Vreedzame School ziet er als volgt uit:

- Ontwikkelen, actualiseren en levend houden van beleid en aanpak m.b.t. burgerschap/De Vreedzame School binnen het curriculum en het sociaalpedagogische klimaat van de school.
- Het bijhouden van literatuur over vakdidactisch onderwijs en zich op de hoogte houden van onderzoek en ontwikkelingen mede in het kader van de wet BiO.
- Adviseren bij de keuze, aanpak en implementatie van nieuwe methodes en/of materialen of software op het terrein van burgerschap/De Vreedzame School.
- Op verzoek fungeren als vraagbaak en luisterend oor voor collega’s, ondersteunen van beginnende collega’s op het betreffende vakgebied, bieden van klassenconsultatie en nabespreking.
- Draagt bij aan de versterking van de inhoudelijke kennis en didactiek in het team op het vakgebied.
- Bij directie adviseren naar aanleiding van de analyse van kengetallen (Zien) bij het bieden van een passend onderwijsaanbod op het vakgebied.
- Bewust bezig zijn met goed (vakdidactisch) onderwijs, experimenteren en onderzoeken. Deelnemen aan conferenties en studiedagen en informatie doorspelen.

- Bewaken van de kwaliteit van de uitvoering van De Vreedzame School.
- Verzorgen van de informatie voor ouders over De Vreedzame School via het ouderportaal, info voor ouders en de informatieavond.
- Het zorg dragen voor de zichtbaarheid van De Vreedzame School in lokalen, gangen en andere plekken in en om het gebouw.
- Verzorgen van de jaarlijkse mediatoertraining.
- Fungeren als contactpersoon voor de leerling mediatoeren; regelmatig evaluatie met mediatoeren.
- Organiseren van de leerlingenraad.

Stappenplan incidentenregistratie

5. Wanneer er een incident plaatsvindt, noteert de betrokken leerkracht het incident in Parnassys.
6. Groep – betreffende klas(sen) – betreffende leerling(en) – documenten (meer...) – nieuwe notitie – onderwerp: incident + datum / categorie: incidentenregistratie.
7. Het format incidentenregistratie wordt ingevuld. Indien nodig wordt er ook een verslag onder de incidentenregistratie genoteerd.

4.8. Regels voor verkeersveiligheid rond school

De leerlingen van de Tjongerschool komen te voet, met de fiets of auto naar school. De fietsers stappen voor het schoolplein af. Op het schoolplein mag niet worden gefietst. Met de fiets aan de hand wordt de fiets in het fietsenhok gezet. De kinderen die met de auto worden gebracht, worden op het parkeerterrein van de voetbal afgezet.

4.9. Regels rondom vervoer

Wanneer ouders worden gevraagd om te rijden naar een activiteit, moeten kinderen altijd een veiligheidsgordel dragen. Kinderen beneden 135 cm moeten op een kinderstoeltje worden vervoerd.

In de bus dragen de kinderen ook de veiligheidsgordel en wordt er niet door de bus gelopen. Daarnaast dragen de kinderen een hesje van de Tjongerschool (oranje).

4.10. Afspraken rondom kerst(vakantie)

Er worden geen echte kaarsjes gebruikt tijdens de kerstviering op school. De containers worden in het hok gezet.

4.11. Afsproken taken van de preventiemedewerker

- Coördineren van het uitvoeren van de RI&E, het opstellen van een plan van aanpak, evaluatie geven aan de MR;
- Het regelen van het jaarlijks verslag van de ARBO naar de MR;

- Bijhouden van het plan van aanpak en de evaluatie over de vier jaar dat de RI&E loopt.

5 Bijlagen

Bijlage 1: format voor het ontwikkelen van een sociale kaart

Voorbeeld van relevante instellingen

(Invullen en aanvullen met relevante regionale en lokale instellingen)

<i>Persoon / instantie</i>	<i>contactpersoon</i>	<i>telefoonnummer</i>
Servicebureau Ambion		0513-656656
Huisartsenpost		
In geval van nood		
Politie / brandweer	Wijkagent:	112 / 09008844 (politie)
GGD Fryslân		058-2334334
Gemeente Heerenveen / Gemeente De Fryske Marren		0513 -140513 0513-140514
Kinnik (GGZ-jeugd)		058 2678999
Centrum Jeugd en Gezin		0800-8505050
Bovenschoolse Ondersteunings Unit	Renske Hoogeveen	0513-622642
Steunpunt huiselijk geweld		0800-2000
Algemeen meldpunt kindermishandeling		0800-2000

Bijlage 2: Gedragscodes

Gedragscode 'voorkomen ongewenst seksueel gedrag'

Schoolcultuur/pedagogisch klimaat

- Het personeel, leerlingen en ouders onthouden zich van seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen, seksistisch getinte gedragingen, of gedragingen die door een ander als zodanig kunnen worden ervaren;
- Het personeel ziet erop toe dat dergelijke gedragingen niet voorkomen tussen leerlingen onderling;
- Het personeel zorgt ervoor dat binnen de school geen seksueel getinte affiches, tekeningen, artikelen in bladen (onder andere schoolkrant), e-mail en dergelijke worden gebruikt of opgehangen die kwetsend kunnen zijn voor een bepaalde groep of individu.

Eén op één contacten leerkrachten - leerlingen

- Leerlingen worden buiten schooltijd niet langer dan een half uur alleen op school gehouden. Wanneer een leerling na schooltijd op school wordt gehouden, worden de ouders en de directie op de hoogte gebracht;
- Uit de aard van het docentschap vloeit de norm voort dat een leraar geen leerlingen mee naar huis neemt. Als dit wel gebeurt, dan dient dit alleen met de nodige waarborgen van toezicht te geschieden. Zonder medeweten van de ouders, worden leerlingen daarom niet bij een personeelslid thuis uitgenodigd. In voorkomende gevallen worden de redenen en tijdsduur aangegeven. Ook wordt dit gemeld bij de directie.

Troosten/belonen/feliciteren en dergelijke in de schoolsituatie

- De wensen en gevoelens van zowel kinderen en ouders met betrekking tot troosten, belonen en feliciteren worden gerespecteerd. Kinderen hebben het recht aan te geven wat ze prettig of niet prettig vinden (kussen, omhelzen, hand geven of geen fysiek contact). Spontane reacties bij troosten of belonen in de vorm van een zoen zijn mogelijk, ook in de hogere groepen, mits het hier genoemde recht van de kinderen wordt gerespecteerd;
- Het is mogelijk kinderen op schoot te nemen. Ook hier dienen de wensen en gevoelens van de kinderen te worden gerespecteerd. Spontane reacties, ook in hogere groepen, zijn mogelijk, mits het hier bovengenoemde recht van de kinderen wordt gerespecteerd;
- Felicitaties moeten een spontaan gebeuren blijven. Het personeel houdt hierbij rekening met het bovenvermelde. In alle groepen volgt de groepsleerkracht in principe zijn eigen gewoonten in deze, rekening houdend met wat de kinderen hier als normaal ervaren.

Hulp bij aan-, uit-, omkleden

- Bij de kleuters komt het regelmatig voor, dat er geholpen moet worden bij het aan- en uitkleden. Bijvoorbeeld bij het naar het toilet gaan, omkleden bij gym, zwemmen en verkleeden. Ook in hogere groepen kan dit nog een enkele keer voorkomen. Deze hulp behoort tot de normale taken van de betrokken groepsleerkracht. De leerkrachten houden hierbij rekening met de wensen en gevoelens van de leerlingen. Een vraag als: "Wil je het

zelf doen of heb je liever dat de juffrouw/meester je helpt?", wordt door de oudere leerlingen als heel normaal ervaren en meestal ook eerlijk beantwoord;

- Vanaf groep 4 worden jongens en meisjes gescheiden bij het aan-, uit- en omkleden. De (vak)leerkracht betreedt de kleedruimte uitsluitend na een duidelijk vooraf gegeven teken. De (vak)leerkracht beoordeelt of het gezamenlijk aan-, uit- en omkleden in lagere groepen als onprettig wordt ervaren. In dat geval worden de jongens en meisjes gescheiden.

Eerste hulp

- Wanneer er eerste hulp wordt geboden waarbij het kind zich moet ontkleden, moet er naast de hulpgevende een derde aanwezig zijn. De leerling mag zelf aangeven of dit een man of een vrouw is. Als er hulp geboden moet worden bij ongevallen, ziek worden/zijn of anderszins, waarbij het schaamtegevoel van de kinderen een rol kan spelen, wordt de uitdrukkelijke wens van het kind gerespecteerd.

Buitenschoolse activiteiten

- Tijdens het schoolkamp of andere meerdaagse schoolreizen slapen jongens en meisjes gescheiden. De begeleiding slaapt op een andere plaats dan de leerlingen. Is dit laatste niet mogelijk dan slaapt de mannelijke begeleiding bij de jongens en de vrouwelijke begeleiding bij de meisjes;
- Tijdens het aan-, uit- en omkleden van de leerlingen worden de betreffende ruimtes uitsluitend door de leiding betreden na een duidelijk vooraf gegeven teken. Dit is van toepassing als de mannelijke begeleiding de ruimtes van de meisjes binnengaat of als vrouwelijke begeleiders de ruimtes van de jongens binnengaan. Op deze manier wordt rekening gehouden met het zich ontwikkelend schaamtegevoel bij jongens en meisjes;
- Jongens en meisjes maken gebruik van gescheiden douches;
- In principe gaat een begeleider niet alleen met een leerling op pad. Mocht dit toch noodzakelijk zijn, dan moet dit gemeld worden bij de directie en moet de reden en de tijdsduur aangegeven worden;
- Ten aanzien van schoolreizen en sportevenementen gelden deze regels – voor zover van toepassing – ook.

Gedragcode voorkomen pesten

Pesten is onaanvaardbaar gedrag en vormt een bedreiging voor het individu (vooral voor de leerlingen) en voor de sfeer op school. Hieronder is een aantal regels geformuleerd voor zowel leerlingen als leerkrachten.

Pestregels leerlingen

- Maak aan de leerlingen duidelijk dat signalen van pesten (iets anders dan plagen!) doorgegeven moeten worden aan de leerkracht. Leg uit dat dit geen klikken is;
- Personeel en leerlingen noemen leerlingen niet met een bijnaam die als kwetsend ervaren kan worden;
- Personeel en leerlingen maken geen opmerkingen over kleding en/of uiterlijk die als kwetsend ervaren kunnen worden;

- Indien de leerkracht pesten heeft gesignaleerd:
  - geeft hij duidelijk en ondubbelzinnig aan dat hij dergelijk gedrag verafschuwt en afkeurt;
  - probeert hij zicht te krijgen op de oorzaak, de omvang van het pestgedrag en de mogelijke gevolgen voor het slachtoffer;
  - probeert hij het invoelend vermogen van de pester en de ‘zwijgende meerderheid’ te vergroten (“als jij nu eens gepest werd...”);
  - brengt hij het probleem in de teamvergadering ter sprake en wordt een plan van aanpak opgesteld;
  - stelt hij de ouders van de betrokkenen (pester, gepeste) op de hoogte en geeft aan hoe de school dit probleem gaat aanpakken.

Pesten van personeel

- Pesten komt niet alleen voor tussen leerlingen. Ook personeelsleden kunnen onderling hiermee worden geconfronteerd. Om pesten tegen te gaan kunnen de volgende ‘regels’ worden gegeven:
  - Maak de pester duidelijk dat hij te ver gaat, dat zijn ‘grapjes’ niet meer leuk zijn;
  - Zoek steun bij de contactpersoon van de school of de vertrouwenspersoon. Vergeet niet de rol van de directie/leidinggevende te bespreken. Een goede leidinggevende kan het pesten in de kiem smoren;
  - Houd zelf een logboek bij. Zo weet u wanneer er ongewenste zaken plaats hadden en wie erbij aanwezig waren. Het logboek kan dienen als bewijs, maar ook om uw hart te luchten;
  - Bedenk dat u niet alleen het slachtoffer bent, maar ook de organisatie. Uiteindelijk heeft ook het bestuur belang bij goede onderlinge verhoudingen;
  - Vraag u af wat de motieven zijn van de pester. Dan weet u beter hoe u moet optreden. Sommige mensen pesten simpelweg omdat ze er voordeel mee verwachten te behalen;
  - Praat met mensen die getuige zijn van het pestgedrag. Vaak vormen zij de zwijgende meerderheid. Ze zien het pesten wel, maar treden niet op, misschien om te voorkomen dat ze het volgende slachtoffer worden;
  - Lees over het onderwerp. Verhalen van anderen kunnen u het gevoel geven dat u niet alleen staat. U kunt leren van hun ervaringen;
  - Neem contact op met uw bestuur. Het bestuur is op grond van de Arbowet verplicht maatregelen te nemen.

Gedragcode voorkomen discriminatie

Discriminatie kan op verschillende zaken betrekking hebben. Te denken valt aan: huidskleur, levensovertuiging, seksuele voorkeur, volksgewoonten zoals kleding en voedsel of ziekten, handicaps.

We leven in een multiculturele samenleving. Dit houdt in dat verschillende groepen uit onze samenleving hun eigen cultuur hebben. De schoolbevolking is een afspiegeling hiervan en dit

wordt binnen het onderwijs als een verrijking ervaren. Het vraagt wel extra inzet en aandacht/alertheid om tot een goed (pedagogisch) klimaat voor alle leerlingen te komen.

Het volgende wordt van iedereen binnen de school verwacht:

- Het personeel, de leerlingen en hun ouders worden gelijkwaardig behandeld;
- Er wordt geen discriminerende taal gebruikt;
- Er wordt voor gezorgd dat er in school geen discriminerende teksten en/of afbeeldingen voorkomen op posters, in de schoolkrant, in te gebruiken boeken, e-mail en dergelijke;
- Er wordt op toegezien dat leerlingen en ouders ten opzichte van medeleerlingen en hun ouders geen discriminerende houding aannemen in taal en gedrag;
- De leerkracht, leerling en ouders nemen duidelijk afstand van discriminerend gedrag en maken dit ook kenbaar;
- Bij discriminatie door personeel wordt het personeelslid door de directie uitgenodigd voor een gesprek. Bij het herhaaldelijk overtreden van de gedragsregels wordt melding gedaan bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of en zo ja welke disciplinaire maatregelen er worden genomen;
- Bij discriminatie door vrijwilligers, stagiaires, ouders en/of leerlingen worden deze door de directie uitgenodigd voor een gesprek. Herhaaldelijke overtreding van de gedragsregels wordt gemeld bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of en zo ja welke maatregelen er worden genomen. In het uiterste geval kan hierbij gedacht worden aan schorsing of verwijdering/ontzegging van betrokkene tot de school en het schoolterrein.

Bijlage 3: Protocol ernstige incidenten bij ongewenst gedrag en procedures registratie en melding

Uitgangspunt is dat op het schoolterrein en binnen de schoolpoorten iedere vorm van verbaal en fysiek geweld/agressie en seksuele intimidatie, door ouders, personeel, leerlingen, vrijwilligers, stagiaires en anderen niet wordt getolereerd. Hieronder wordt tevens verstaan aanhoudend pesten, diefstal, vernieling, vuurwerkbezit en/of wapenbezit.

Protocol in geval van ongewenst gedrag

Geweld door personeel richting leerling

Fysiek geweld als straf door de leerkracht wordt niet getolereerd. Mocht het toch voorkomen dat een lid van het personeel bijvoorbeeld op grond van een emotionele reactie de leerling een corrigerende tik geeft, dan deelt de leerkracht dit onmiddellijk mee aan de directie. Verder neemt de leerkracht in overleg met de directie zo snel mogelijk contact op met de ouders om het gebeurde te melden en uit te leggen. Als de ouders van de leerling een klacht indienen bij de directie wordt een gesprek geregeld tussen de ouders en de directie. De directie houdt van elk voorval een dossier bij. Let wel: ondanks het feit dat valt uit te leggen dat er sprake was van een emotionele reactie, houden ouders het recht aangifte te doen bij de politie en gebruik te maken van de officiële klachtenprocedure.

(Dreigen met) geweld en dergelijke door lid personeel

- Het slachtoffer meldt het incident bij de directie;
- Het personeelslid wordt door de directie onmiddellijk uitgenodigd voor een gesprek;
- De ernst van het voorval wordt door de directie gewogen en besproken met betrokkenen;
- Ingeval van daadwerkelijk fysiek geweld of seksuele intimidatie doet de directie onmiddellijk melding bij het bestuur, dat vervolgens samen met de directie bepaalt of, en zo ja welke, ordemaatregelen worden genomen;
- De directie houdt van elk voorval een dossier bij. De directie kan gebruik maken van zijn bevoegdheid een schorsingsmaatregel op te leggen;
- Tot slot wordt meegedeeld dat er een brief volgt met daarin de sanctie. In de brief wordt ook melding gemaakt van mogelijke rechtspositionele maatregelen, bijvoorbeeld waarschuwing of schorsing;
- Het bestuur zal alles in het werk stellen, dat er in geval van wetsovertreding aangifte bij de politie wordt gedaan door (de ouders van) het slachtoffer.
- In geval van herhaling van bedreiging door het personeelslid wordt door de directie onmiddellijk melding gedaan bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of, en zo ja welke, rechtspositionele maatregelen worden genomen

(Dreigen met) geweld en dergelijke door leerlingen, ouders of derden

- Het slachtoffer meldt het incident bij de directie;
- De directie voert zo spoedig mogelijk een 'ordegesprek' met betrokkene;
- De directie weegt en bespreekt de ernst van het voorval met betrokkenen;

- De directie deelt aan de agressor mee, dat er een brief volgt met daarin de sanctie. In die brief wordt melding gemaakt van mogelijke maatregelen (waarschuwing, gele kaart) of van een voorstel aan het bestuur om betrokkene van school te verwijderen, dan wel de toegang tot de school te ontfeggen (rode kaart);
- De directie stelt – voor zover van toepassing – de groepsleerkracht op de hoogte van het voorval en van de afspraken die zijn gemaakt. In geval van herhaling van bedreiging door de ouders of derden wordt door de directie melding gedaan bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of, en zo ja welke, ordemaatregelen worden genomen. De directie beoordeelt samen met het bestuur of er een gesprek met de betreffende ouders of derden dient plaats te vinden;
- Het bestuur doet altijd aangifte bij de politie in geval van wetsovertreding.

Opvangprocedure bij ernstige incidenten

Op het moment dat een ernstig incident met betrekking tot ongewenst gedrag met een medewerker of leerling als slachtoffer heeft plaatsgevonden, wordt onmiddellijk de directeur ingelicht en wordt indien nodig een opvangteam samengesteld.

De opvangprocedure voor medewerkers

- Het opvangteam en de directe collegae zijn verantwoordelijk voor een goede eerste opvang;
- De directeur is verantwoordelijk voor het registreren van het incident, de voorlichting binnen de organisatie en de contacten met externe instanties als slachtofferhulp en dergelijke;
- De directeur bewaakt de voortgang van de hulpverlening aan het slachtoffer;
- De directeur is verantwoordelijk voor het organiseren van de continuïteit in de school (onder andere opvang klas);
- De directeur onderhoudt contact met het slachtoffer en zorgt ervoor, dat hij/zij op een verantwoorde wijze kan terugkeren op het werk of in de klas.

De arbo-arts heeft een signalerende functie. Hij/zij informeert de werkgever als er signalen binnen komen die wijzen op het gepasseerd zijn van schokkende gebeurtenissen en/of problemen die daarmee samenhangen en leiden tot mogelijke uitval van medewerkers.

De opvangprocedure voor leerlingen

- Het opvangteam en de eigen leerkracht zijn verantwoordelijk voor een goede eerste opvang;
- De directeur is verantwoordelijk voor het registreren van het incident, de voorlichting binnen de organisatie en de contacten met externe instanties als slachtofferhulp en dergelijke;
- De directeur bewaakt de voortgang van de hulpverlening aan het slachtoffer;
- De directeur is verantwoordelijk voor het organiseren van de continuïteit in de school (bijvoorbeeld opvang klas indien leerkracht bij slachtoffer blijft);
- De directie neemt zo spoedig mogelijk contact op met de ouders van het slachtoffer.

Ziekmelding

Afhankelijk van de ernst van de gebeurtenis, waarbij wordt uitgegaan van de beleving van de betrokkene, wordt hij/zij in de gelegenheid gesteld om naar huis te gaan. De medewerker/ leerling wordt conform de hiervoor geldende procedure ziekgemeld, waarbij - in geval het een personeelslid betreft - aangegeven wordt dat de aard van de ziekte ten gevolge van een incident op het werk is. De bedrijfsarts wordt ingeschakeld.

Terugkeer op het werk/ op school

De directie en het opvangteam hebben de verantwoordelijkheid de betrokkene bij terugkeer te begeleiden. Na een schokkende gebeurtenis komt er een moment van confrontatie met de plaats waar of de persoon met wie de schokkende gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Afhankelijk van de aard en oorzaak van de gebeurtenis kan dit een moeilijk moment zijn. Soms zal er weer een basis moeten worden gelegd voor een werkbare relatie met de leerling of collega. In elk geval zal het vertrouwen in zichzelf en de omgeving weer moeten worden opgebouwd. Na terugkeer moet door de directie worden onderzocht of betrokkene zich weer voldoende veilig voelt. Als dit niet zo is, worden initiatieven genomen om tot een oplossing te komen. Het opvangteam kan hierin een rol krijgen. Het betrokken lid uit het team volgt het proces in ieder geval conform de gemaakte afspraken. Zo nodig moeten door de directie aanvullende maatregelen worden genomen om herhaling te voorkomen.

Materiële schade

De directie heeft de taak om samen met het slachtoffer eventuele materiële schade vast te stellen en te zorgen voor een snelle afwikkeling van de schadevergoeding. Als de betrokkene blijvend letsel heeft, geldt zijn/haar normale verzekering, tenzij de organisatie onzorgvuldigheid of nalatigheid te verwijten valt. Als de betrokkene blijvend arbeidsongeschikt wordt, gelden de rechtspositionele regels uit de WIA en de Regeling Ziekte en arbeidsongeschiktheid primair onderwijs (ZAPO), onderdeel van de CAO.

Procedure voor registratie en melding van incidenten

Registratie

De betrokken medewerker/leerling/ouder vult (met of zonder hulp) het registratieformulier in en geeft het formulier aan de directie. De directeur bewaakt het invullen van het registratieformulier.

Indien het om een ernstig incident gaat, meldt de directeur de gebeurtenis bij het bestuur. Het bestuur bepaalt of aangifte gedaan moet worden.

Alle schokkende gebeurtenissen worden – anoniem – in een (digitaal) bestand opgenomen. Overzichten en analyses met informatie over het aantal, de frequentie, de aard en de omstandigheden waaronder de schokkende gebeurtenissen hebben plaatsgevonden, komen op deze wijze ter beschikking van directie, opvangteam en medezeggenschapsraad.

Inspectie SZW

De directie kan – afgezien van de wettelijke verplichtingen ter zake – besluiten om de Inspectie SZW in te schakelen. Melding bij Inspectie SZW dient in ieder geval plaats te vinden indien sprake is van ernstig ongeval (zie hoofdstuk 2.6).

Interne melding

In geval van een ernstig ongeval meldt de directie direct aan de preventiemedewerker, hoofd BHV en aan de MR, dat een arbeidsongeval heeft plaatsgevonden.

Aangifte bij de politie

Bij een misdrijf zal het bestuur alles in het werk stellen om te zorgen dat er aangifte wordt gedaan bij de politie. Feitelijke aangifte bij de politie kan alleen door het slachtoffer zelf worden gedaan. Bij kinderen jonger dan 18 jaar kunnen alleen de ouders aangifte doen.

Toelichting aangifte:

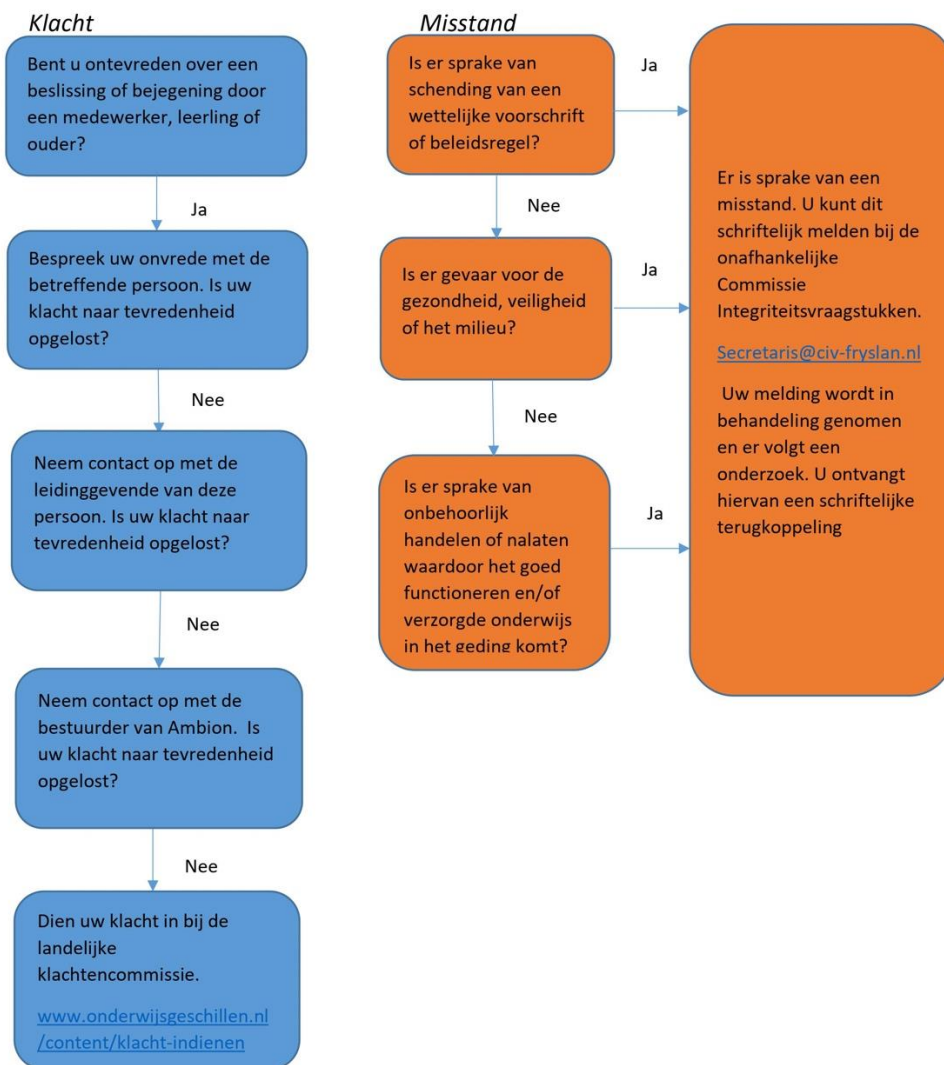
Voor een (beperkt) aantal misdrijven is bepaald in het Wetboek van Strafvordering (art 160), dat ieder die daarvan kennis draagt verplicht is aangifte te doen. Het gaat daarbij onder meer om misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht en daadwerkelijk levensgevaar is veroorzaakt, misdrijven tegen het leven gericht, mensenroof en verkrachting.

Ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd aangifte te doen. Openbare colleges, en daarmee besturen van openbare scholen, zijn verplicht onverwijld aangifte te doen van misdrijven waarvan ze bij de 'uitoefening van hun bediening' kennis krijgen (art.162).

Bijlage 4: Procedure klachten en misstanden

Klachtenregeling

Wat moet ik doen bij klachten?

Ambion heeft op haar website www.ambion.nl een filmpje staan, waar bovenstaande wordt uitgelegd. Heeft u nog vragen, neemt u dan contact op met ons servicebureau via telefoonnummer 0513-65 66 56.

Bijlage 5: Stappen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Figuur 1: Stappenplan verbeterde meldcode

Toelichting bij de stappen

Stap 1: Signaleren

Signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van een kind en dit met ouders bespreken vormt een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van leerkrachten en intern begeleiders. Deze beroepshouding wordt in elk contact met de leerling en de ouders verondersteld. Aan het in kaart brengen van de signalen gaat vaak een 'niet pluis' gevoel vooraf. De waargenomen signalen en eventueel van ouders verkregen informatie vormen de basis voor verdere actie. Leg de signalen en de vervolgstappen objectief en feitelijk vast in een dossier. Voer indien nodig de kindcheck uit.

Stap 2: Collegiale consultatie

De leerkracht bespreekt de waargenomen signalen met collega's en/of de intern begeleider. De collega kan de leerkracht zijn waarbij de leerling het jaar daarvoor in de klas heeft gezeten, of de leerkracht van een broertje of zusje. De IB'er kan zo nodig de jeugdverpleegkundige, jeugdarts of wijkteam/team jeugd en gezin. Ook kan de IB'er bij vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling (anoniem) advies vragen bij Veilig Thuis.

Stap 3: Gesprek met de ouders/ verzorgers

Hierbij is de betreffende leerkracht en de intern begeleider of directeur aanwezig.

Stap 4: Weging en risicotaxatie in het Multidisciplinair Overleg

De volgende stap is de signalen, het ingewonnen advies bij collega's en de informatie uit het gesprek met de ouders te bespreken in het Multidisciplinair Overleg. De aard en de ernst van de signalen en het risico op kindermishandeling of huiselijk geweld worden daarin besproken. De expertise van de partners wordt gebundeld en optimaal benut. Vervolgens wordt er een afgestemde aanpak vastgesteld en uitgevoerd, gericht op ondersteuning van het kind, de ouders en de leerkracht. Bij vermoeden van acute of structurele onveiligheid, wordt een melding gedaan bij Veilig Thuis. (zie stap 5)

Stap 5: Beslissen: hulp bieden en handelingsgerichte adviezen voor de leerkracht

Het Multidisciplinair Overleg organiseert de noodzakelijke hulp en geeft handelingsadviezen aan de leerkracht. Daarnaast wordt er overlegd óf en wie er een melding doet bij Veilig thuis en wie de ouders informeert. Met Veilig Thuis wordt besproken wat het team na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kan doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen. Als wijkteam/team jeugd en gezin deelnemen hebben zij de regie. De zorg wordt geëvalueerd en eventueel aangepast. Het doel is duurzame veiligheid. Veilig Thuis kan ondersteuning bieden in de vorm van het organiseren van langdurig zicht op de veiligheid.

Bijlage 6: Incidentregistratieformulier voor intern gebruik

ten behoeve van de schriftelijke interne registratie van incidenten m.b.t. ongewenst gedrag

Procedure registratie

1. Alle incidenten betreffende ongewenst gedrag dienen te worden geregistreerd (zie protocol melding ongewenst gedrag);
2. De directeur is verantwoordelijk voor de registratie;
3. Met registratieformulieren wordt vertrouwelijk omgegaan. Ze worden in een afgesloten kast bewaard en zijn in principe alleen voor de directeur toegankelijk;
4. Jaarlijks wordt verslag uitgebracht aan de MR van aantal en aard van de incidenten. Dit gebeurt anoniem.

NB: In geval van ernstige incidenten worden deze gemeld bij de bestuurder. Deze beoordeelt of aangifte gedaan moet worden.

Naam getroffen: .....

Adres: .....

Postcode en plaats: .....

Getroffene is: Werknemer / stagiair / leerling / anders namelijk * .....

Plaats van het incident .....

Datum en tijdstip incident: .....

Vorm van ongewenst gedrag:

Schade:

Kosten:

Afhandeling:

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

Korte beschrijving van het incident:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Suggesties voor verdere afhandeling:

.....

.....

.....

Suggesties voor preventie in de toekomst:

.....

.....

.....

Plaats.....Datum.....Handtekening getroffene .....

Bijlage 7: Voorbeeld ongevallenregistratieformulier

FORMULIER ONGEVALLEREGISTRATIE						
Naam school:						
Datum	Aard van het ongeval	Aard Letsel Schade	Betreft werknemer of leerling	Melding aan Inspectie SZW nodig?¹	Oorzaken	Actie om herhaling te voorkomen

